

BORDER COLLIE NEWS

10. årgang - Nr. 6 - December '05

Hyrdning **Tema**

- At starte hyrdekonkurrencer
- Reportage fra hyrdehundekonkurrence
- Hyrdeprøver i BCK og DHK

Dogdancingkonkurrence

Resultater & dommerkommentarer

>> Udvalgene orienterer... >> Aktiviteter >> Stafetten >> LP på Bornholm
>> Udstillings resultater fra BC Dagen >> Medlemsindlæg >> Champion + m.m...

HYRDNING

På de næste sider kan du blive
klogere på hyrdning...

Tema

Wilma har bestået
hyrdeprøven 3 gange
og er årets hyrdehund
i klasse 1

INTCH DKCH
DKLPCH Hyrdpr.
Asasara Agile
Tunderbolt aka
Vomba

Tekst & Foto: Janne Litgov

At starte til hyrdekonkurrence

Jeg er blevet bedt om at skrive lidt om hvordan en hyrdekonkurrence foregår og hvad man skal træne og hvad man skal tænke over

Jeg er måske ikke den mest erfarne i hyrdekonkurrencer, men jeg har da deltaget i en del konkurrencer i både Border Collie Klubben og i Dansk Hyrdehund Klub med begge mine hunde. Både Frida og Wilma har titlen HYRDPR og senest er Wilma også blevet kåret til Årets Hyrdehund i kl. 1 - kun 17 måneder gammel. Jeg vil her fortælle om at gå en konkurrence i kl. 1 ud fra mit synspunkt og mine oplevelser.

Daglige opgaver

En hyrdekonkurrence, hyrdeprøve eller trial, som det også kaldes, består af en bane, som man skal igennem på den bedst mulige måde. Konkurrencen er bygget op omkring de daglige opgaver, som en hyrdehund skal kunne hjælpe med i den daglige drift af et fårehold. Dvs. hente får ind fra marken, flytte får fra mark til mark, holde fårene hos hyrden så

de kan sorteres eller undersøges i tilfælde af sygdom, gives ormekur, klippes eller lignende og få fårene på stald. Altså helt reelle praktiske opgaver, som border collien jo er fremavlet til at kunne løse.

Opgaverne skal løses med mindst muligt stress for fårene og på den mest dyreetisk forsvarlige måde. Fårene har jo ikke selv bedt om at deltage og de skal behandles ordentligt.

Før man melder sig til

Hvad skal der til før hunden er klar? Træning, træning og atter træning. Hunden skal ha' været igennem alle de momenter som en hyrdeprøve består af masser af gange. Man skal ha' godt styr på hunden, så den kan stoppes hvis noget går galt. Der skal trænes udløb dvs. det at hunden kan løbe ud og hente en flok får og det skal trænes hele tiden og

altid. Længden øges gradvis og man skal gerne op på at hunden kan lave et meget længere udløb end prøven kræver. Der skal trænes drivning og det handler ikke bare om at gå et par små ture med fårene. Det er kilometervis af drivning op og ned ad markerne.

Også balance er vigtigt og en hyrdehund med gode instinkter vil ha' en naturlig balance som man kan arbejde videre med og finjustere. Balance betyder at hunden bevæger sig omkring fårene i forhold til hyrdens placering. Balancepunktet er det sted, hvor hunden naturligt stopper op og vender front mod flokken. Fra balancepunktet vil hunden kunne sætte fårene i gang i lige linie til hyrden. Mange tror fejlagtigt at balancepunktet altid er kl. 12 i forhold til hyrden, som står kl. 6. Men det er det langt fra altid – balancepunktet kan ligge

Wilma

hele vejen rundt. Det afhænger af fårene. En hyrdehund vil læse fårene 1000 gange hurtigere end hyrden og ved lige præcis hvor den skal placere sig for at opnå det ønskede. Har hunden ingen naturlig balance så kan den til dels lære det, men det er svært at opnå at sådan en hund selv tager initiativ til at placere sig rigtig.

Hyrdeprøven

En hyrdeprøve består af forskellige momenter, som skal løses hver især. Jeg vil her kun gennemgå klasse 1. Der findes også klasse 2 og 3 som er en videreudvikling af den foregående klasse og hvor afstanden fårene skal hentes fra bliver længere og længere. Jeg vil her gennemgå de forskellige momenter, som de ser ud i de gældende regler i BCK.

Banegennemgang

Før hver konkurrence starter er

der banegennemgang. Her kan man gå banen igennem og overveje hvordan man vil tackle de forskellige momenter, udse sig sigtepunkter til drivningen og se hvor linierne i banen er. Mere om linier under punkt 4. Drivning.

Dommeren fortæller hvilken rute man skal gå banen, enten højre eller venstre rundt startpælen. Det er også her deltagerne kan spørge hvis de er i tvivl om hvordan det hele foregår. En god ting er altid lige at spørge dommeren om hvad han vil se i sammenhold. Mere om det under punkt 5. Sammenhold. Gå gerne banen sammen med en der har prøvet det før og som kan give gode råd om hvordan banen skal håndteres.

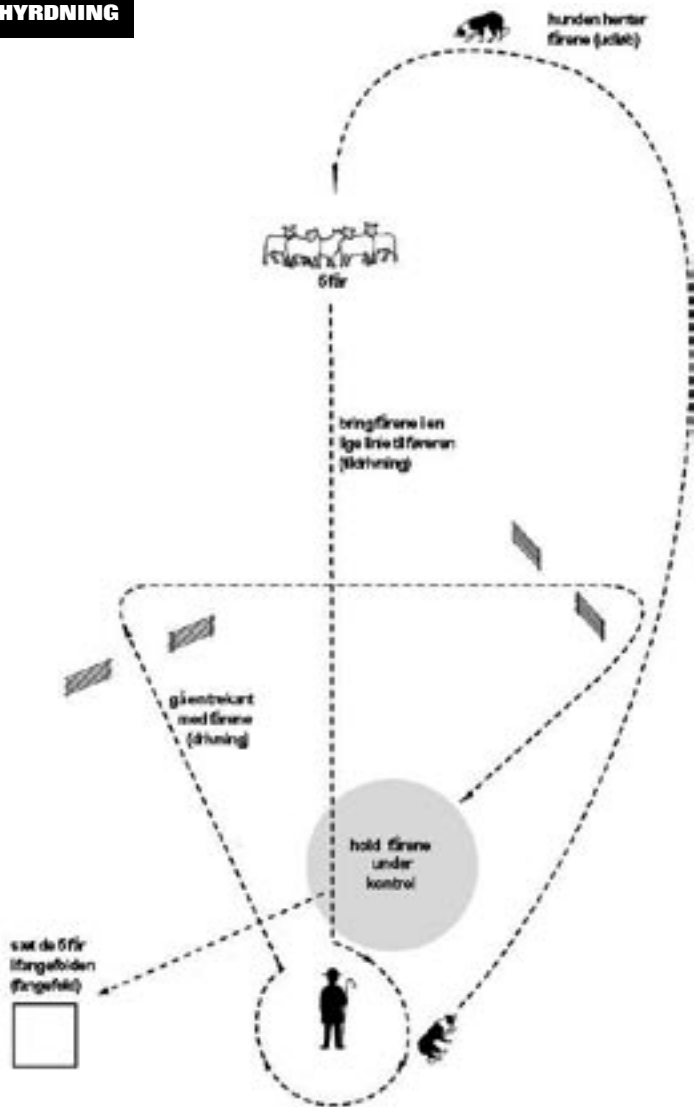
Start

Når man starter i klasse 1 har man 100 point og herefter trækker dommeren så point alt efter hvordan man løser de enkelte momenter.

Man starter med at gå med sin hund ind på banen uden snor. Det eneste man må medbringe er en hyrdestav og evt. fløjte. Hils evt. lige kort på dommeren så du er sikker på at du må gå på banen. Man går frem til startpælen og gør sig selv og hunden klar imens et udsætterhold kommer med de ca. 5 får, som der skal arbejdes med.

1. Udløb - 20 point

Udløb er starten på det hele. I udløbet skal hunden løbe enten højre eller venstre ud i en pæreformet bue om bag fårene til det såkaldte balancepunkt. Et godt udløb er meget vigtigt idet det er fårenes første kontakt med hunden og her hvor fårene danner sig indtryk af om de behøver frygte hunden eller ej. En erfaren hund danner sig i løbet af udløb et indtryk af hvor stort pres den kan lægge på fårene dvs. hvor tæt på den kan arbejde.

Tegning: Annette Klösters

Balancepunktet er det sted bag ved fårene, som når hunden lægger pres på fårene vil gøre at fårene går i lige linie ned til hyrden.

I kl. 1 er længden på udløbet ca. 75 meter. Fårene bliver stillet i

nærheden af en udsætter pæl, men man behøver ikke vente på at fårene står stille man må gerne sende hunden af sted mens fårene stadig er i bevægelse.

I kl. 1 er det tilladt hyrden at forlade startpælen og gå ud på

banen, nærmere fårene. Personligt vil jeg altid anbefale at man går min. halvt ud med en ung og uerfaren hund, så er man der ude til at kunne støtte sin hund og redde situationen hvis det skulle gå galt. Det koster dog point, men hvis man får en god start på gennemløbet så opvejer det de tabte point.

En af de ting, som virkelig trækker point fra er hvis hunden krydser i udløbet. Dvs. hvis hyrden sender hunden højre ud og den undervejs ændrer retning og i stedet løber venstre om fårene (eller omvendt). Altså krydser midterlinien fra startpæl til udsætterpæl.

Hvilken vej man vælger at sende sin hund er op til den enkelte hyrde. Her skal man tage med i sine overvejelser hvilket træk der er i fårene. Fårene kommer fra en fold, hvor resten af flokken står og venter og den vil fårene mange gange prøve at løbe tilbage til. Der kan også være træk i andre retninger f.x. hjem til stalden eller andet. Man vil så oftest vælge at sende hunden til den side hvor trækket er størst, så den går imellem og spærrer for den udvej for fårene.

2. Optag - 10 point

Fra udløb går hunden direkte over i optag. Optag er der hvor hunden sætter gang i fårene fra balancepunktet. Det skal foregå på den roligst mulige måde. Sætter hunden vild gang i fårene så får man problemer resten af

banen rundt og fårene vil være stressede, løbe af sted og generelt ikke være særlig samarbejdsvillige. Får er flugtdyr og føler de sig for pressede og stressede, ja så stikker de af.

Man kan evt. vælge at dække hunden af i balancepunktet inden optaget og så kalde den roligt frem. Det afhænger af hunden og situationen.

3. Tildrivning – 20 point

Optaget går over i tildrivning. Tildrivning dvs. at hunden skal bringe fårene i et roligt og ustresset tempo, i en så lige line som muligt, fra optagsstedet til startpælen. Et par meter før startpælen kan man med fordel drive fårene lidt mod højre eller venstre (afhængig af hvilken vej banen går) så man kan få fårene samlet rundt om startpælen.

Det giver pointfradrag, hvis nogle af fårene går på den anden side af pælen. Når fårene er bag ved

startpælen er tildrivningen slut. Hvis man vælger at gå ud i udløbet mister man også lidt point i tildrivningen, da denne ikke bliver helt så lang.

4. Drivning – 30 point

Fra startpælen skal man med fåreflokken gå i lige linie gennem den første forhindring. Forhindringen er et såkaldt par grinder, hvor fårene skal gå igennem åbningen i midten. Man går i rækkefølgen: hyrde - får - hund. Kommer fårene undervejs ud fra linien skal man korrigere tilbage på linien.

Når man er gennem grinden skal man dreje så tæt som muligt mod midten af banen og drive fårene på tværs og igennem det næste grindepar. Linien her ligger fra midten af 1. grindepar til midten af det andet.

Fra 2. grindepar drejer man ind mod banen igen og går i lige linie til den markerede ring. Linien går her fra midten af 2. grindepar til midten af ringen.

Under drivningen skal hunden være aktiv og vise at den har styr på fårene. Dette gør den ved at balancere fårene op mod hyrden. Fårene må ikke gå foran hyrden. Generelt opnår man det bedste resultat ved god rask gang.

5. Sammenhold – 10 point

Drivningen slutter i sammenholdsringen. Ringens yderkant er for det meste markeret med savsmuld, sodavandsflasker eller andet. Ringen er ca. 30 meter i diameter. I ringen skal man stå stille med fårene og vise at man kan holde dem i ro. Der kan være forskel på hvad dommeren vil se. Nogle vil bare se at man står helt stille med fårene evt. med hunden dækket i balance. Andre vil se et aktivt sammenhold dvs. de vil ha' at hunden arbejder i balance med fårene – altså er hyrden nødt til at flytte sig lidt rundt. Nogle vil ha' man rører ved et får og en enkelt gang har jeg skullet fange et får og holde det. Men spørg dommeren

ved banegennemgangen hvad han vil se, så du er forberedt. Sammenhold er for det meste 10 nemme point at få.

Dommeren giver tegn til at han godkender sammenholdet og først derefter må man gå videre.

6. Fangefold - 10 point

Efter sammenholdet skal man sætte alle fårene ind i den nærliggende fangefold. Opgaven starter med drivning fra ringen til folden. Man kan vælge at lade fårene stå i ringen og så selv gå til fangefolden og åbne lågen og stille sig klar. På lågen er der monteret et 2 m langt reb som man skal holde i hånden og ikke må slippe hvis man vil ha' fulde point. Fårene skal drives i jævnt tempo ind i fangefolden og når fårene er inde skal lågen lukkes. Lyder måske nemt, men det er det sjældent. Fårene er ikke altid særlig samarbejdsvillige og ser intet som helst formål med at de skal ind i et lille aflukke. De vil tit prøve at smutte uden om åbningen. Kommer et eller flere får forbi

åbningens linie på ydersiden af fangefolden mister man point.

Fangefolden kan være en meget presset situation, hvor både hyrde, hund og får stresser. Har fårene først været bagom fangefolden kan det blive rigtig svært at få dem ind. Ved fangefolden er det en stor hjælp hvis man kan flytte sin hund meget lidt ad gangen til den ene eller den anden side. En anden ting der kan hjælpe er hvis man kan få hunden til at gå lidt væk fra fårene så den tager presset af. Det kan mange gange gi' fårene den plads de har brug for.

Generelt ved fangefolden gælder det at tålmodighed er en dyd. Giv fårene tid til at falde til ro og selv tage et par skridt i den rigtige retning. Det er svært og jeg er ikke selv særlig god til det, men det hjælper. Et godt kendskab til fårenes tegn med f.x. ørerne og i det hele taget kendskab til hvordan får reagerer er en stor hjælp både her og hele banen igennem.

Når fårene er i fangefolden og

lågen er lukket uden, at man har skubbet fårene ind med lågen, er konkurrencen slut.

Sådan ryger man ud

Som tidligere nævnt så skal hele forløbet foregå på en for fårene mest mulig ustresset måde.

Hvis hunden går fra at hyrde og over i jagt så bør man selv vælge at stoppe, men man kan også blive diskvalificeret. Det bliver man hvis:

- der kommer får uden for banen
- hvis man mister et får undervejs
- bane kan kun gennemføres med hele flokken samlet
- ved gentagne uberettiget bid – generelt så ryger man ud straks hunden bider. I enkelte situationer, hvor får f.x. angriber hunden kan dommeren vælge at lade hunden fortsætte. Men det kræver at det er et enkelt kontrolleret bid og at hunden herefter har kontrol over flokken.
- jagt på får – hunden skal hyrde, ikke jage fårene
- grænsen for rolig og anstændig opførsel overskrides

Hvis man selv vælger at stoppe beholder man sine point hvis fårene er i ro hos hyrden.

REGLER

Ovenstående er en gennemgang af Border Collie Klubbens regler for kl. 1, som de er lige nu. Reglerne ligger på klubbens hjemmeside:

www.bordercollieklubben.dk og det er altid en god ide at læse dem grundigt igennem før man deltager i en konkurrence.

Dansk Hyrdehund Klub har meget lignende regler og hvis man vil deltage i deres konkurrencer så ligger de også på nettet på adressen:

www.hyrdehundklubben.dk.

Begge steder er der snak om at ændre lidt på reglerne bl.a. vil sammenhold nok forsvinde, så det er en god ide at checke om der er kommet nye regler.

HYRDPR

I Border Collie Klubben kan hunden opnå den officielle titel HYRDPR. Denne titel tilføjes stambogsnavnet. For at få titlen skal hunden gennemføre en hyrdeprøve med min. 60 point i en af de 3 klasser. HYRDPR kan vel nærmest kaldes en brugsprøve eller en instinkttest for border collier.

Personligt træner jeg efter at få 100 point og jeg mener at chancen for at få højere end 60 point er meget større på den måde, end hvis man bare går efter lige at nå de 60.

Konkurrencer og et par gode råd

Næste konkurrence i Border Collie Klubbens regi er i August 2006 og så er der igen i November 2006, så der er god tid til at træne inden.

Hvis man vil prøve nogle konkurrencer inden er der jævnligt nogle i Hyrdehundklubben, dog ikke i sommerperioden, hvor fårene har lam. Det kan også være en stor hjælp at tage ud og se hvordan en konkurrence foregår, så man har et billede af hvordan målet ser ud. Det gør træningen nem-

mere at man ved hvor det er man skal ende.

Der er også muligheder for konkurrencer i Tyskland eller Sverige – deres kl. 1 prøver er dog noget sværere end den danske. Men kan man gå en af dem kan man også klare en dansk kl. 1 eller måske gå direkte til kl. 2. Indenfor hyrdning skal man ikke arbejde sig op gennem klaserne som i LP eller agility, man kan starte i den klasse man vil.

· Lister over tyske konkurrencer finder man hos Arbeitsgemein-

schaft Border Collie Deutschland e.V. her: www.abcdev.de - kig under Termine.

- Svenske konkurrencer finder man hos Svenska Vallhundsklubben: www.svak.se - kig under Tävlingar.

Film & bøger

Der findes også en masse gode hyrdefilm og -bøger, hvor erfarne instruktører øser ud af deres viden og livslange erfaring. Mange af dem finder man her:

www.farmingbooksandvideos.com.

Kurser med en erfaren instruktør kan også hjælpe en godt på vej mod målet og hjælpe med løsninger på problemer. Mange af dem, som underviser er utrolig gode til at komme med løsninger til netop den enkelte hund og får man bare sådan et guldorn med hjem fra en weekend, så er det det hele værd. De fleste kurser afholdes i privat regi, så det er bare om at spørge sig for og søge på nettet for at finde ud af, hvor der er kursus næste gang. ■

Held og lykke med konkurrencerne!

Årets hyrdehund'05

- Blev Wilma... Tillykke

For første gang i klubbens historie, har vi i udvalget fornøjelsen at kunne kåre årets hyrdehund 2005. Konkurrencen kunne dog ikke siges at være skarp, eftersom der kun var 1 hund og fører, der havde opnået det der skulle til, for at komme i betragtning til denne titel.

Der kræves nemlig at hunden har gennemført mindst 3 konkurrencer med mindst 60 point, for i det hele taget at kunne med i konkurrencen om årets hund. I år var der således kun 1 hund og det var i klasse 1.

Dette var Janne Litgov og Wilma, der i klasse 1 havde opnået henholdsvis 64, 75 og 77 point i de 3 bedste gennemløb.

Som det har været i år, har der desværre kun været vores dobbeltkonkurrence, der talte til dette, men vi håber da på, at vi næste år kan få flere deltagere på banen til konkurrencen om årets hyrdehund, også i de øvrige klasser.

Udvalget ønsker Janne og Wilma et stort tillykke, og det var da heller ikke uden stolthed, at Janne tog imod diplomet der viser, at hun har vundet dette års titel.

Hyrdehundevalget,
Anne Nyquist-Hansen